

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

5000 гр. Велико Търново, бул. „България” № 76

телефон: (062) 618 822; факс: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р инж. Любен Николов Димитров

доцент в катедра „Логистика“, във факултет „Командно-щабен” на Военна академия „Георги Стойков Раковски”, град София

№ 33116 в Регистър за научната дейност в Република България –
<https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/30319>

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”;;
Професионално направление: - 9.2. „Военно дело”

Научна специалност:

- 05.12.01. „Организация и управление на Въоръжените сили”;

гр. София -п.к.1517, ж.к. „Суха река“, ул. „Байлово“ № 86, вх. Д, ап.111
GSM - 0878 4567 05, E-mail: kapcazov@abv.bg, l.dimitrov@rndc.bg

на дисертационния труд на майор Красимир Пламенов Койнаков

на тема **„Изследване на корелацията между енергоприем и нутриенти
при подготовка на военнослужещи“**

представен за придобиване на научна степен „доктор“ в професионално
направление 9.2. „Военно дело” от област на висшето образование 9.
„Сигурност и отбрана” и докторска програма „Организация и управление на
въоръжените сили“.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Дисертационният труд на майор Красимир Койнаков е посветен на актуален и значим за съвременните условия научен проблем. Актуалността произтича от значимостта на здравословното хранене за човешкия организъм и още повече при отчитане на факторите произтичащи от спецификата на военното дело. Проблемите с изхранването на военнослужещите от далечното минало до настоящия момент е имало и някои от тях са решавани на определени етапи от историческото развитие успешно и според наличните условия и възможности. Има и такива, които запазват своето съществуване, по ред обективни и субективни причини.

По подобен начин стои проблемът с привеждане на храненето на военнослужещите към един здравословен вариант, който от една страна да осигурява достатъчно калории, а от друга да бъде съобразен с научнообоснования здравословен нутриентен прием.

Националната нормативна уредба в областта на храненето определя нормативите и насоките за здравословно хранене на населението, включително специфични групи от него, които се развиват и упражняват своята професия при различни от обичайните фактори на въздействие. Съвременните препоръки за здравословно и балансирано хранене в мирно време са изведени на база приети физиологични норми за хранене на населението, които съответстват на особеностите на нацията и приетите стандарти по хранене на ниво Световна здравна организация, които следва да се въведат в Министерството на отбраната при организиране на храненето на военнослужещите, които се явяват специфична група от населението на Република България.

Устойчивото осигуряване на нужните макро- и микронутриенти на военнослужещите ще гарантира запазване на тяхното здравословно състояние и ще осигури изпълнението на поставените задачи на формиранията.

Този безспорен факт правилно е установен от кандидата, който спира част от своето внимание в изложението си, проследявайки в исторически план храненето на Българската армия от нейното създаване през 1878 г. до 90-те години на миналия век.

Представения дисертационен труд представлява задълбочена разработка по установения проблем с храненето на военнослужещите при тяхната подготовка и изследванията и решаването на научноизследователските задачи в него следват определен алгоритъм, който се заключава в следните дейности: изследване на енергоразход и енергоприем на военнослужещи в полеви условия, определяне на енергийния статус на същите, доказване на енергийния дисбаланс чрез използване на корелационен анализ, моделиране на продуктов набор за хранене на военнослужещи в полеви условия, адекватен на техните потребности от микро- и макроеlementи чрез използване на линеен оптимизационен модел, валидизиране на продуктовия набор с използване на корелационен анализ, разработване на седмично меню за хранене в полеви условия от получения „нов” продуктов набор.

От горе изложеното може да се направи извода, че докторанта, при разработването на дисертационния труд, задълбочено и точно е определил насоките за решаването на научния проблем.

Казаното до тук недвусмислено потвърждава, убеждението, че темата на дисертационния труд е актуална, правилно са формулирани работната хипотеза, целта, задачите, ограниченията от автора. Подбраният научен инструментариум (системен анализ и синтез, исторически, структурно-функционален анализ и др.) е подходящ и спомага за постигане на изведените цел и задачи в дисертационния труд.

Дисертационният труд съдържа необходимата количествена и качествена информация, която е анализирана с подходящи научни методи. Положителен елемент се явява историческия обзор, който се базира на подходящо подбрани

архивни единици, съхранявани в ДВИА-гр. Велико Търново, което позволява да се проследят традициите и проблемите още от самото създаване на Българската армия. На тази база са разработени съответните анализи, формулирани са съответните обосновани изводи и са изведени конкретни предложения.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд.

Дисертационният труд е разработен по установения вариант за разработване на такъв вид научни трудове. Общият му обем възлиза на 190 стр. и се състои от увод, три глави с изводи към всяка една, общи изводи и предложения, научни и научноприложни приноси, заключение, библиография и приложения.

Използвани са 60 бр. фигури, 16 бр. таблици, и 11 броя приложения, а броят на източниците възлиза на 151 единици, което позволява да се проследят проблемите от всички страни с необходимата задълбоченост.

Оформя се убеждението, че кандидатът познава в подобаващ обхват състоянието на проблема и умее да подбира и оценява критично идеите на други автори и да анализира нормативните документи по темата на дисертацията.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд и достоверност на материала.

Научните и научно-приложните резултати са обособени. Те могат да бъдат определени като обогатяване и доразвиване на съществуващите знания, доказване на нови факти и твърдения и предложения за прилагане на резултатите в практиката.

В резултат на разработването на дисертационния труд като научни и научно-приложни приноси приемам посочените от автора в раздел III за научните и научно-приложните резултати, както следва:

3.1. Научни приноси:

Те могат да бъдат сведени до приноси към военната наука и по-конкретно към теорията на организацията и провеждането на дейностите по храненето на военнослужещите:

3.1.1. Обогатена е теорията по въпроса за нормите на хранене на военнослужещи и организация на процеса хранене от Освобождението на България до наши дни, а също така и в армиите на страните членки на НАТО и на такива, които са извън алианса.

3.1.2. Разширени са теоретичните постановки, свързани с определяне на физиологични норми за хранене на население на национално ниво.

3.1.3. Доразвита е теорията от гледна точка на съществуващи методи за изследване на енергоразход и енергоприем на човешкия организъм и определяне на най-подходящи за различни цели и изследвания.

3.2. Научно-приложни приноси:

Могат да бъдат обобщени като приноси към практиката, свързана с процеса хранене:

3.2.1. Изведена е универсална методика за определяне на енергоразход и енергоприем на военнослужещи, поставени при различни условия.

3.2.2. Моделиран е продуктов набор за хранене на военнослужещи в полеви условия, балансиран и адекватен на техните потребности.

3.2.3. Изготвено е примерно седмично меню за хранене на военнослужещи в полеви условия, което може да се използва при разработване на полева дажба в индивидуална опаковка.

Съдържанието, изводите и стила на разработката формират убеждението, че посочените научни и научно-приложни приноси са лично дело на автора.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Постигнатите от автора резултати са следствие на обективен, точен и всеобхватен анализ, при което те може да се обобщят в две основни групи - резултати за науката и такива за практиката, които са взаимно обвързани. За военната наука резултатът е ориентиран към подбиране на подходящи норми за хранене, които са съобразени с енергоразхода и установяване на определен баланс между тях.

Практическите резултати са обвързани с конкретния процес на хранене в полеви условия чрез изготвените конкретни разработки - седмично меню и моделираният продуктов набор за хранене.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството.

Авторът е представил общо пет публикации, от които четири в съавторство и една самостоятелна, които са представени на научни конференции.

Всички публикации на автора са в периода 2018 г. - 2019 г. и са в областта на храненето на военнослужещи. В тях той задълбочено е разгледал проблемите и състоянието на изследвания от него проблем.

Всички публикации са теоретично обосновани, притежават необходимите качества за такива и са пряко свързани с темата на дисертационния труд.

С докторанта нямам съвместни публикации.

В процеса на работата ми като член на научното жури не е получаван сигнал за плагиатство в дисертационния труд и в публикациите на кандидата по процедурата.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта.

За да постигне целта и задачите на изследването майор Красимир Койнаков се е запознал, анализирал и систематизирал основните нормативни документи, както и редица други многообразни литературни източници, които всестранно очертават съдържанието на основните схващания и възгледи по изследвания основен проблем.

Описаната библиография е в обем на 151 източници, от които: архивни единици, съхранявани в ДВИА-гр. Велико Търново - 32 бр., заповеди на МО на Република България -5 бр., на български език - 30 бр. от различни наши автори, на руски език – 4 бр., на английски език – 50 бр., от интернет – 30 бр. Техният брой и характер потвърждават сериозността на изследването, предвид осведомеността на автора по изследвания проблем.

7. Оценка за автореферата.

Авторефератът съдържа в себе си обща характеристика на дисертационния труд, резюме на основните глави с изводите към тях, общо заключение с научните и научно–приложни приноси от дисертационния труд, както и изведените общи изводи и предложения. В автореферата са отразени вярно и обективно съдържанието на дисертацията и направените изводи по главите в нея.

8. Критични бележки.

Към представения ми за рецензия дисертационен труд и към неговия автор отправям две препоръки. **Първата** е да се въведе в употреба понятието параграф при излагане на структурата на дисертационния труд, като се избегне термина точка.

Втората е да повиши публикационната си активност, най-вече чрез изготвяне и представяне на самостоятелни разработки в областта на изследвания проблем или на такива, които са гранични с него.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение.

Не познавам лично кандидата, но имам убеждението, че се отнася с необходимата сериозност при изследването на научния проблем в разработката.

10. Заключение.

Разработеният от майор Красимир Койнаков дисертационен труд на тема „Изследване на корелацията между енергоприем и нутриенти при подготовка на военнослужещи“ е задълбочен, завършен труд с необходимите научно-приложни резултати. Дисертационният труд е в съответствие с изискванията за придобиване на ОНС „Доктор“ на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилниците на НВУ „Васил Левски“.

11. Оценка на дисертационния труд.

Като отчитам качествата на дисертационния труд и постигнатите в него резултати, давам **положителна оценка** и предлагам на научното жури да присъди на майор Красимир Койнаков образователна и научна степен „доктор“ за разработения труд на тема „Изследване на корелацията между енергоприем и нутриенти при подготовка на военнослужещи“, в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.2. „Военно дело“ и докторска програма „Организация и управление на въоръжените сили.

02.05.2023г.
гр. София

Член на научното жури:

доц. д-р

Любен Димитров

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY

5000 Veliko Tarnovo, Bulgaria Blvd. No. 76

phone: (062) 618 822; fax: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

REVIEW

by Associate Professor PhD. Eng. Lyuben Nikolov Dimitrov

associate professor in the Department of Logistics, in the Faculty of Command and Staff of the Georgi Stoykov Rakovski Military Academy, Sofia

No. 33116 in the Register of Scientific Activities in the Republic of Bulgaria -
[https://cris.nacid . bg/public/ scientist -preview/30319](https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/30319)

Field of higher education: 9. "Security and Defense"; Professional direction: -
9.2. "Military Case"

Scientific specialty:

- 05.12.01. "Organization and Management of the Armed Forces";

City of Sofia - p.k. 1517, g.k. "Sukha Reka", 86 Bailovo St., entrance D,
apartment 111 GSM - 0878 4567 05, E-mail: [kapcazov @abv.bg](mailto:kapcazov@abv.bg) ,
l.dimitrov@rndc.bg

of the dissertation work of Major Krasimir Plamenov Koynakov

on the topic " **Research of the correlation between energy intake and nutrients
in the training of military personnel**"

presented for the acquisition of a scientific degree "doctor" in a professional
direction 9.2. "Military Affairs" from the field of higher education 9. "Security and
Defense" and doctoral program "Organization and Management of the Armed
Forces".

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

The dissertation work of Major Krasimir Koynakov is dedicated to an actual and significant scientific problem for modern conditions. The relevance stems from the importance of healthy nutrition for the human organism, and even more so when considering the factors arising from the specifics of military work. There have been problems with the feeding of military personnel from the distant past to the present moment, and some of them have been solved at certain stages of historical development successfully and according to the available conditions and opportunities. There are also those that maintain their existence, for both objective and subjective reasons.

In a similar way, there is the problem of bringing the nutrition of military personnel to a healthy option that, on the one hand, provides enough calories, and on the other hand, is consistent with scientifically based healthy nutrient intake.

The national regulatory framework in the field of nutrition defines the norms and guidelines for healthy nutrition of the population, including specific groups of it that develop and practice their profession under different than usual impact factors. The modern recommendations for a healthy and balanced diet in peacetime are derived on the basis of accepted physiological norms for the nutrition of the population, which correspond to the peculiarities of the nation and the accepted standards of nutrition at the level of the World Health Organization, which should be introduced in the Ministry of Defense when organizing of the nutrition of military personnel, who are a specific group of the population of the Republic of Bulgaria.

The sustainable provision of the necessary macro- and micronutrients to the servicemen will guarantee the preservation of their health and will ensure the fulfillment of the assigned tasks of the formations.

This indisputable fact was correctly established by the candidate, who stopped part of his attention in his presentation, tracing historically the nutrition of the Bulgarian Army from its creation in 1878 to the 90s of the last century.

The presented dissertation is an in-depth study of the established problem of the nutrition of military personnel during their training, and the research and solving of the research tasks in it follow a certain algorithm, which is concluded in the following activities: research of energy expenditure and energy intake of military personnel in field conditions, determination of the energy status of the same, proving the energy imbalance by using correlation analysis, modeling a product set for feeding military personnel in field conditions, adequate to their needs of micro- and macronutrients by using a linear optimization model, validating the product set using correlation analysis, development of a weekly menu for meals in field conditions from the obtained "new" product set.

From the above, it can be concluded that the doctoral student, during the development of the dissertation, thoroughly and accurately determined the guidelines for solving the scientific problem.

What has been said so far unequivocally confirms the conviction that the topic of the dissertation is relevant, the working hypothesis, the goal, the tasks, the limitations of the author have been correctly formulated. The selected scientific tools (systemic analysis and synthesis, historical, structural-functional analysis, etc.) are appropriate and help to achieve the goals and objectives set forth in the dissertation work.

The dissertation contains the necessary quantitative and qualitative information, which has been analyzed using appropriate scientific methods. A positive element is the historical overview, which is based on appropriately selected archival units stored in DVIA-city. Veliko Tarnovo, which allows to trace the traditions and problems since the very creation of the Bulgarian Army. On this

basis, the corresponding analyzes were developed, the corresponding justified conclusions were formulated and specific proposals were made.

2. General characteristics and structure of the dissertation work.

The dissertation work was developed according to the established version for the development of such works. Its total volume amounts to 190 pages and consists of an introduction, three chapters with conclusions on each, general conclusions and proposals, conclusion, bibliography and appendices.

60 pcs were used. figures, 16 pcs. tables, and 11 numbers of appendices, and the number of sources amounts to 151 units, which allows to follow the problems from all sides with the necessary depth.

The conviction is formed that the candidate knows the state of the problem to an appropriate extent and is able to select and critically evaluate the ideas of other authors and analyze the normative documents on the topic of the dissertation.

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work and credibility of the material.

Scientific and scientific-applied results are distinguished. They can be defined as enrichment and further development of existing knowledge, proof of new facts and statements and proposals for applying the results in practice.

As a result of the development of the dissertation work as scientific and scientific-applied contributions, I accept the ones indicated by the author in section III for the scientific and scientific-applied results, as follows:

3.1. Scientific contributions:

They can be reduced to contributions to military science and, more specifically, to the theory of the organization and conduct of military nutrition activities:

3.1. 1. The theory on the issue of food standards for military personnel and organization of the food process from the Liberation of Bulgaria to the present day,

as well as in the armies of NATO member countries and those outside the alliance, has been enriched.

3. 1.2. The theoretical statements related to determining physiological norms for feeding a population at the national level have been expanded.

3. 1.3. The theory was further developed from the point of view of existing methods for researching energy consumption and energy intake of the human organism and determining the most suitable for different purposes and research .

3. 2. Scientific and applied contributions:

They can be summarized as contributions to the practice related to the feeding process:

3.2.1. A universal methodology for determining energy expenditure and energy intake of military personnel placed under different conditions has been derived.

3.2.2. A product range was modeled for feeding military personnel in field conditions, balanced and adequate to their needs.

3.2.3. A sample weekly menu for feeding military personnel in the field has been prepared, which can be used when developing a field ration in an individual package.

The content, conclusions and style of the development form the belief that the specified scientific and scientific-applied contributions are the personal work of the author.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work.

The results achieved by the author are the result of an objective, accurate and comprehensive analysis, in which they can be summarized in two main groups - results for science and those for practice, which are mutually linked. For military

science, the result is oriented towards selecting appropriate feeding rates that are consistent with energy expenditure and establishing a certain balance between them.

The practical results are tied to the specific process of feeding in field conditions through the prepared specific developments - a weekly menu and the modeled product set for feeding.

5. Evaluation of dissertation publications and authorship.

The author has presented a total of five publications, of which four are co-authored and one independent, which are presented at scientific conferences.

All the author's publications are in the period 2018-2019 and are in the field of nutrition in BA. In them, he has thoroughly examined the problems and the state of research on that problem.

All publications are theoretically grounded, have the necessary qualities for such and are directly related to the topic of the dissertation work.

I have no joint publications with the PhD student.

In the process of my work as a member of the scientific jury, no plagiarism signal was received in the dissertation work and in the candidate's publications under the procedure.

6. Literary awareness and competence of the doctoral student.

In order to achieve the goal and tasks of the research, Major Krasimir Koynakov has familiarized himself with, analyzed and systematized the main normative documents, as well as a number of other diverse literary sources, which comprehensively outline the content of the main concepts and views on the main problem under study.

The described bibliography is in the volume of 151 sources, of which: archival units stored in DVIA-gr. Veliko Tarnovo-32, orders of the Ministry of Defense of the Republic of Bulgaria-5 pcs., in Bulgarian language - 30 pcs. by various of our

authors, in Russian - 4 pieces, in English - 50 pieces, from the Internet - 30 pieces. Their number and character confirm the seriousness of the study, given the author's awareness of the problem under study.

7. Evaluation of the auto-reference .

The abstract contains a general description of the dissertation work, a summary of the main chapters with the conclusions to them, a general conclusion with the scientific and scientific-applied contributions of the dissertation work, as well as the general conclusions and proposals. The abstract accurately and objectively reflects the content of the dissertation and the conclusions drawn from its chapters.

8. Critical Notes .

I make two recommendations to the dissertation submitted for review and to its author. **The first** is to introduce the concept of paragraph in the exposition of the structure of the dissertation, avoiding the term point.

The second is to increase his publication activity, mostly by preparing and presenting independent works in the field of the researched problem or those bordering on it.

9. Personal impressions and other matters on which the reviewer thinks he should take a stand.

I do not know the candidate personally, but I have the conviction that he treats the necessary seriousness in the study of the scientific problem in development.

10. Conclusion.

The dissertation work developed by Major Krasimir Koynakov on the topic "Research of the correlation between energy intake and nutrients during the training of military personnel " is a thorough, complete work with the necessary scientific and applied results . The dissertation is in accordance with the requirements for the acquisition of the ONS "Doctor" of the Law on the Development of the Academic

Staff of the Republic of Bulgaria, the Rules for its Application and the Rules of the National University "Vasil Levski".

11. Evaluation of the dissertation work.

Taking into account the qualities of the dissertation work and the results achieved in it, I give a **positive assessment** and propose to the scientific jury to award Major Krasimir Koynakov the scientific degree "Doctor" for the developed work on the topic "Research of the correlation between energy intake and nutrients during the training of military personnel", in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.2. "Military Affairs" and doctoral program "Organization and Management of the Armed Forces.

02.05.2023
Sofia city

Member of the Scientific Jury:

Assoc. prof. PhD

Lyuben Dimitrov